

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت اطلاعات و فرهنگ

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت

د هنرونو ریاست د داخلي دندو کړنلاره

کال: ۱۳۹۵ ل.ل

لومړی فصل

عمومي حکمونه

اړتيا

لومړی ماده:

دا کړنلاره د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د هنرونو ریاست اړوند د چارو د بڼه سرته رسولو په موخه رامنځته شوې ده.

موخې

دویمه ماده:

د دې کړنلارې موخې په لاندې ډول دي:

۱ - د هېواد د اصیل فرهنگ د ژوندي ساتلو لپاره د هنرمندانو د هنري اثارو ساتنه او پالنه او د ټولنیز مېکانیزم جوړول؛

۲ - د مادي او معنوي ارزښت د بېې ټاکلو په موخه د هنري، تاریخي او معاصرو اثارو د ارزونې د میکانیزم برابرول؛

۳ - د هېواد دننه او بهر کې د تجسمي هنرونو د پېژندنې په موخه د هنري نندارتونونو د زمینو چمتو کول؛

۴ - په عملي او نظري بڼه د ښوونیزو ورکشاپونو او تجسمي هنرونو د سمینارونو د اېرولو په موخه د کورنیو او بهرنیو بنسټونو مرستو ته پام رااړول.

اصطلاحات

درېیمه ماده:

دا اصطلاحات په دې کړنلاره کې د لاندې مفاهیمو لرونکي دي:

۱ - کتلاک: یوه چاپي رساله ده، چې په هغه کې هنرمندان او د هغوی اثار پېژندل شوي وي؛

- ۲ - ترمیم: د هنري اثارو بیا جوړونه؛
- ۳ - پیکور: په سمو او مناسبو ځایونو کې د اثارو نصبول، چې په سم ډول ولیدل شي؛
- ۴ - مجسم: د هغو اثارو لپاره اطلاق کېږي لکه: نقاشي، خطاطي، میناتورې، تراشل (کندن کاري) او گرافیک؛
- ۵ - آرشیف: په تخنیکي او علمي ډول د هنري، فرهنگي او تاریخي اثارو ساتنه؛
- ۶ - فرهنگ: د یوې ټولني ټول مادي او معنوي ارزښتونه دي؛
- ۷ - هنر: فن، صنعت او د عالي کارونو ښکارندويي؛
- ۸ - نقاشي: د کاغذ او یا نورو څېزونو رنگول یا انځورول؛
- ۹ - گرافیک: یو ډول انځورول او لیکنه ده او یا هم د لیک په وسیله د یو شي څرگندول؛
- ۱۰ - لاسي صنایع: هغه ظریف او ښکلي لاسي کارونه دي چې ځانگړې ښکلا لري؛
- ۱۱ - کرشنیل اوبدنه: د نخي تارونو په مرسته ورپشیل؛
- ۱۲ - مجسمه جوړونه: د موم او گچ په مرسته د انسان، حیوان یا بل څیز جوړول؛
- ۱۳ - د ماشومانو هنر: د کاغذ پر مخ او په نورو څېزونو د ماشومانو د احساساتو رسامي؛
- ۱۴ - میناتورې: د انځورگرۍ یوه ځانگړې لار او هنر دی، چې هنري ذوق یې د هر لیدونکي پام ځان ته رااړوي؛
- ۱۵ - کارتون: خندونکي انځورونه (خندونکي شکلونه) نقاشي کول؛
- ۱۶ - خطاطي: د قلم، نی او یا برس په مرسته لیکل؛
- ۱۷ - رسم: د پینسیل قلم، برس، پاستل موی او سکرو په مرسته د یوه معنا لرونکي انځور انځورول.

د هنرونو ریاست

څلورمه ماده:

- (۱) د هنرونو ریاست د فرهنګي معینیت په تشکیل کې یو هنري - فرهنګي واحد دی، چې د رامنځته کېدو موخه یې د هنري - فرهنګي خدمتونو وړاندې کول دي او د دې تر څنګ د تجسمي هنرونو زده کړې او د هېواد د هنرمندانو د اثارو د ساتنې لپاره کار کوي؛
- (۲) د دې مادې د (۱) فقرې ثبت شوی ریاست له دوو آمریتونو څخه جوړ دی، چې هر واحد د یوه ځانګړي ماموریت د چارو د سرته رسولو دنده لري.

دویم فصل

د ملي ګالری آمریت

د ملي ګالری آمریت

پنځمه ماده:

د ملي ګالری آمریت فعالیتونه په دې ډول دي:

- ۱- د هېواد دننه او بهر د لیدونکو لپاره د هنري اثارو او د هېواد د هنر او هنرمندانو د پېژندنې په موخه د نندارتونونو دایرول؛
- ۲- د ملي ګالری اړوند د هنري اثارو د ویجاړۍ راپور ترلاسه کول؛
- ۳- د هېواد د مرکز او ولایتونو په ګڼ مېشتو سیمو کې د ملي ګالری د استازولییو رامنځته کول؛
- ۴- د ولایتي ګالریو لیدنه او څېړل؛
- ۵- په مرکز او ولایتونو کې د خصوصي ګالریو له کړنو څار او څېړنه؛
- ۶- په ملي ګالری کې د شته اثارو رغونه، ساتنه او پالنه؛
- ۷- د هېواد د معاصرو او پېژندل شویو هنرمندانو او د هغوی د اثارو د کتلاکونو برابرول او چاپول؛

۸ - د مرکز او ولایتونو د گالریو د پیاوړي کولو په موخه، د هېواد له معاصرو او پېژندل شویو هنرمندانو څخه د لومړي لاس اثارو اخیستل؛

۹ - د ملي گالری د هنري اثارو او انځورونو ارشیف رامنځته کول؛

۱۰ - د هیواد د مختلفو بنسټونو د هغو هنري اثارو رغول چې د خپلو شته اثارو د رغولو لپاره اړوندو ادارو ته مراجعه کوي؛

۱۱ - د اړوندو ادارو د غوښتنې او د اثارو د پېر (مودې) په نظر کې نیولو سره د هېواد د هنرمندانو د نه پیدا کېدونکو اثارو په مرسته د دولتي او نادولتي ادارو ډیکور او ښکلي کول؛

۱۲ - د ځوان نسل لپاره د هېواد د هنر او فرهنگ پېژندنې په اړه له ملي گالری څخه د زده کوونکو، محصلانو او هنر مینوالو د لیدنې په موخه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت، لوړو زده کړو وزارت، پوهنې وزارت او نورو دولتي او نا دولتي بنسټونو تر منځ د تړونونو د لاسلیک لپاره د زمینو چمتو کول؛

۱۳ - د کاپي رایت قانون په نظر کې نیولو سره د هېواد د کارپوهو او تجربه لرونکو هنرمندانو په مرسته، د هېواد د پخوانیو هنرمندانو د اثارو بیارغونه، چې له گواښ سره مخ دي؛

۱۴ - د دندې اړوند نور مسؤلیتونه، چې د وزارت له قوانینو، مقررو او ستراتژیکو موخو سره سم د لوړو مقاماتو له لوري سپارل کېږي.

د مراجعینو کټگوري

شپږمه ماده:

مراجعین په لاندې کټگورۍ کې شامل دي:

۱ - لیکوالان، څېړونکي، د اووه گونې څانگې هنرمندان، مصنفین او د کتابونو څېړونکي؛

۲ - د اړوندې څانگې د حقوقي دعوا نور کسان.

درېم فصل

د غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو آمریت

د آمریت فعالیتونه

اوومه ماده:

د غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو آمریت لاندې فعالیتونه ترسره کوي:

- ۱ - د هنري څانگو زده کړې د تکره بنوونکو له لوري په علمي او نظري ډول زده کوونکو ته تدریسېږي.
- ۲ - د نقاشۍ هنر زده کړې، لکه: د هندسي مدلونو طراحی، د انسان، حیوان او الوتونکو د بدن غږې، طبعي منظرې او د چاپیریال ټول څېزونه او توکي او هغه څه چې شاوخوا موجود وي د پنسل، اوبو رنگ او روغني رنگ په مرسته؛
- ۳ - د گرافیک څانگې زده کړې، لکه: (میناتورې، خطاطي، د کارتون او کمپیوټر پیزاین) او لاسي صنایع، لکه: (گنډل او د کرشنیل اوبدنه)؛
- ۴ - د مجسمه جوړونې زده کړې د مسلکي بنوونکو له لوري په عملي او نظري ډول؛
- ۵ - د ماشومانو د هنر زده کړې، لکه: (رسامي، خطاطي، لاسي کار او د موم په مرسته د ټولو څېزونو او شکلونو جوړول.

د غوښتنې شرایط

اتمه ماده:

- هغه غوښتونکي چې غواړي د غلام محمد میمنه گي په بنوونیز مرکز کې د زده کوونکي په بڼه شامل شي، د لاندې شرایطو منوونکي دي:
- ۱ - هغه غوښتونکي چې قانوني عمر ته رسېدلی وي، د غوښتنې د فورم له بشپړېدو سره باید څلور انځورونه، تذکرې کاپي او تېلفون نمبر له ځان سره ولري او هغه کسان چې قانوني عمر یې نه وي تکمیل کړی، د فورم د پکېدو پر مهال یې باید مور او پلار حاضر وي؛
  - ۲ - غوښتونکي د ازموینې له ورکولو وروسته جذبېږي؛

۳ - د هنر لېوال وي؛

۴ - د هنري څانگو ته مینوال د دوی د غوښتنو په نظر کې نیولو سره جذبېږي؛

۵ - په دغه بنسټونیز مرکز کې ځوانان، تنکي ځوانان، ماشومان او نور مینوال کولی شي، په هنري پروگرامونو، لکه: (نقاشي، خطاطي، میناتورې، د کمپیوټر پیزاین، کارټون، د ماشومانو هنر، کریشنل اوبدنه، خیاطي او مجسمه جوړونه) کې گډون وکړي.

د زده کړې شرایط

نهمه ماده:

د غلام محمد میمنه گي په بنسټونیز هنري مرکز کې د زده کړې شرایط په لاندې ډول دي:

۱ - زده کړې په بشپړ ډول وړیا دي.

۲ - د څانگو د زده کوونکو زده کړه په دوو وختونو کې له مهالوېش او درسي پلان سره سم د دولت په رسمي کاري ورځو کې ترسره کېږي؛

۳ - په یوه ټولگي کې د زده کوونکو شمېر باید تر (۲۰) کسانو پورې نه وي؛

۴ - د خیاطي او کرشنیل اوبدلو د څانگو له زده کوونکو پرته نور نه شي کولی دوه څانگې تعقیب کړي؛

۵ - د غلام محمد میمنه گي هغو زده کوونکو ته چې پېری یې د بنسټونیزو زده کوونکي دي، د څلورنیم میاشتنيو او کلنيو ازموینو پر مهال شل ورځې رخصتي په نظر کې نیول شوې ده.

د زده کوونکو مکلفیتونه

لسمه ماده:

(۱) د غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو مرکز زده کوونکي مکلف دي، چې دا موارد په پام کې ونیسي:

۱ - هغه زده کوونکي چې قانوني عمر ته رسېدلي وي، تېرون لیک خپله لاسلیک کولی شي او که چېرې قانوني عمر ته نه وي رسېدلي، تېرون لیک یې د ولي له لوري لاسلیک کېږي؛

۲ - زده کوونکي مکلف دي، چې د خوښې وړ څانگه خپله وټاکي؛

۳ - زده کوونکي مکلفیت لري، چې د ټولگي د بنوونکي له لوري ورسپارل شوې وي د هنري زده کړو دندې ترسره کړي؛

۴ - زده کوونکي دي ادارې ته د قانون خلاف توکو لکه: (چاره، توپانچه، چاقو) او گران بیه توکو لکه: (زپورات، پېرې پیسې او نورو) له راوړلو ډډه وکړي، چې دا به د ستونزو د رامنځته کېدو لامل نه شي او که څوک یې له ځانه سره ولري، له دوی سره قانوني چلند کېږي؛

۵ - زده کوونکی باید د بریالیتوب (۶۰) نمرې لاسته راوړي، که چېرې زده کوونکی په دوو ازموینو کې ناکام شي، وپستل کېږي.

(۲) که زده کوونکی پرله پسې پنځه ورځې حاضر نه شي او په دې اړه هنري مرکز ته خبر ور نه کړي، یا بې له کوم منوونکي لامل څخه ټولگی پرېږدي او یا د زده کوونکي متفرقه غیر حاضري د کال په اوږدو کې له (۳۶) ورځو واوړي، دا هغه لامل دی، چې له مرکز څخه شپل کېږي.

د بنوونیز مرکز د فراغت اسنادو شرایط

یوولسمه ماده:

(۱) زده کوونکي د زده کړو د دورې له پای ته رسېدو او د شته شرایطو له بشپړېدو وروسته د غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو له مرکز څخه د فراغت اسنادو وړ گڼل کېږي. د دريو نورو څانگو (کمپیوټر، خیاطی او کرشنیل اوبدوونکي) زده کوونکي له دې امره مستثنی دي. ځکه د دوی د بنوونیزې دورې وخت یو کال دی او پاتې نورې څانگې (۱۸) میاشتو دوام کوي، چې وروسته له درسي پلان سره سم د زده کړو له بشپړېدو او د استعداد په ثابتېدو سره د فراغت سند ورکول کېږي.

۱ - زده کوونکی باید بنوونیزه دوره بشپړه کړي؛

۲ - د زده کوونکو ټول اثار د ټاکل شوې درې کسيزې ډلې له لوري ارزول کېږي؛

۳ - زده کوونکي مکلف دي، چې د بنوونیزې دورې له بشپړېدو وروسته د غلام محمد میمنه گي بنوونیز مرکز ته خپل پایلیکونه وړاندې کړي؛

(۲) د دې مادې د (۱) فقرې ثبت شوي زده کوونکي د ټاکل شوې دورې له پای ته رسېدو وروسته د یوه هنري اثر په وړاندې کولو سره، د فراغت اسناد د اطلاعاتو او فرهنگ د وزیر لخوا د هنرونو ریاست او غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو له آمریت څخه لاس ته راوړي؛

(۲) له فراغت وروسته یو هنري اثر چې د زده کوونکي په مرسته ترتیب او برابر شوی وي، د هنرونو په ریاست کې د غلام محمد میمنه ګي په تلپاتي نندارتون کې د زده کوونکي په نوم اېښودل کېږي.

د ښوونیز مرکز د آمریت مکلفیتونه

دولسمه ماده:

د غلام محمد میمنه ګي ښوونیز مرکز آمریت د لاندې مکلفیتونو لرونکی دی:

۱ - زده کوونکو ته د هنري زده کړو د منظم پلان جوړول؛

۲ - د زده کړو په بهیر کې د هنري زده کړو د څانګو کنټرول، رهبري او مدیریت؛

۳ - ښوونکو او مدیرانو ته د مسلکي او هنري مشورو ورکول؛

۴ - زده کوونکو ته د علمي او نظري ورکشاپونو جوړول؛

۵ - په هنري نندارتونونو کې د زده کوونکو د آثارو معرفي کول؛

څلورم فصل

وروستي حکمونه

د پلي کېدو ساحه

دیارلسمه ماده:

دغه کړنلاره د ملي ګالری آمریت، د غلام محمد میمنه ګي په ښوونیز آمریت او د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په هنرونو ریاست کې د پلي کېدو وړ ده.

سمول (تعدیل)

څوارلسمه ماده:

د دې کړنلارې مواد د هنرونو ریاست په وړاندیز او د اطلاعاتو او فرهنگ د وزیر په هدایت د سمونې (تعدیل) وړ دي.

د اجرا نېټه

پنځلسمه ماده:

دا کړنلاره د اطلاعاتو او فرهنگ د وزير د منظوری له نېټې وروسته نافذېږي؛
دا کړنلاره په (۴) فصلونو او (۱۵) مادو کې په ۳ / ۶ / ۱۳۹۵ نېټه نافذه شوه.

د تدوين هيئت

محمد هاشم شارق

صابره رحمانی

سید محمد صابر هاشمی

د هنرونو رئیس

د غلام محمد میمنه گي د هنري زده کړو آمر د ملي گالری آمر

دلاور نذیر زوی

د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت حقوقي مشاور

وکتل شو

منظور دی.

عبدالباري جهاني د اطلاعاتو او فرهنگ وزير